

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Depisom je treba za odgovor priležiti poštne znamke.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 via od garmond-vrste vsakekrat.

Leto XXXII.

Celovec, 6. grudna 1913.

Št. 49.

Zoper sistem in sedanjo vlado.

(Govor g. posl. Grafenauerja v državnem zboru dne 12. novembra 1913.)

(Dalje.)

Gniloba v uradništvu.

Druga okoliščina, da so nastale pri oblastih sedanje žalostne jezikovne razmere, je dejstvo, da dobršen del učeče se mladine ne obiskuje visokih šol zato, da bi si pridobil za izvoljeni poklic potrebno znanje, ampak zato, da bi dobil za službo, ki jo pričakuje ali jo je dobil, primerne letne dohodke.

Gospodje! Take pisarniške duše škodujejo pridnim ostalim uradnikom in smatrajo državo kot svoj oskrbovalni zavod.

Število teh nezmožnih uradnikov bo po mojih izkušnjah znašalo kakih 40 odstotkov uradništva. Če bi število uradnikov za teh 40 odstotkov zmanjšali, potem bi mogla vlada in mi naše uradnike imenitno odškodovati, ne da bi nanovo obtežili davkoplačevalce, uradništvo bi bilo pa tudi dolžno, opraviti kaj.

Ponavadi so nezmožni uradniki povrh še leni in ne poredkoma svojeglavi in domišljavi, živijo pa le na stroške pridnih uradnikov.

Gospodje! Uradniki, ki pri nastopu svoje službe ne znajo popolnoma najmanj dveh deželnih jezikov v besedi in pisavi, bi v Avstriji sploh ne smeli dobiti prostora.

To bi bila pravilna oblika §§ 27., 31. in 32. službene pragmatike in najboljša rešitev z njo zvezane regulacije uradniških plač, ker bi s tem manj silili k študiranju in bi uradništvo samo bilo oproščeno uradnikov 11. ure. (Poslanec Ferd. Seidl: Kako pa bi mogli predstavljati kakega uradnika,

če bi znal samo dva jezika? Kako si to predstavljate?) Sedaj pač težje, kot tiste, ki znajo samo en jezik! (Veselost. — Seidl: Potem se mora učiti pet jezikov, kdor sploh hoče postati uradnik.) Boljše bi bilo, kakor če zna uradnik angleško, grško in francoško. (Medklici.)

Za take uradnike še povišanje plač!

Gospodje! Prisiljen sem, da se od predmeta oddaljim. Za uradništvo pa, ki mojega materinega jezika, namreč slovenskega, ne razume in ga zaničuje; za uradništvo, ki s slovenskim prebivalstvom ne more govoriti in morda tudi noče; za uradništvo, ki koroškim Slovencev deli pravico in krivico v njim tujem jeziku in strankam, ki ne znajo nemško ali se pred sodiščem ali kako drugo oblastjo hočejo v svojem materinem jeziku zagovarjati ali se pustijo zastopati, grozi s kaznimi in jih kaznuje; za uradništvo, ki je Slovencev na Koroškem in zunaj Koroške zaradi tega, ker vozne listke zahtevajo v slovenskem jeziku, napravilo že toliko neprijetnosti, ovir, jeze in gmočne škode; za uradništvo, ki je povzročilo aretacijo slovenskega župana, ker je zahteval vozni listek v slovenskem jeziku; za uradništvo, ki svetohlimbno uporablja zakon, da razpusti slovenski krajni šolski svet, ker noče uradništvo ž njim v slovenskem jeziku uradovati, in na njegovo mesto nastavi komisarja, ki je zagrizen nasprotnik Slovencev in katero s takim postopanjem povzroča občini velike stroške; za uradništvo, ki hoče ogoljufati slovenske krajne šolske svete za njegove pravice s prestavljanjem učiteljev iz službenih ozirov in jih tudi goljufa, njihove vloge pa pušča nerešene, ker so spisane in oddane v slovenskem jeziku; za uradništvo, ki prokleti, nesramni šolski zistem na Koroškem podpira in se drzne, proti svojemu šefu glasovati; za uradništvo, ki rzsodbe najvišjih oblastev že leta sem prezira in proti njim obstruira, samo zatega-

delj, ker so izpadle ugodno za Slovence; za uradništvo, ki ne predstavlja nobene oblasti, ampak je le voljni izvršilni organ gospoda nadboga — nemškega »Volksrata« — (Živahno odobravanje in ploskanje) — za uradništvo, ki ima po poročilu »Kärntner Tagblatt« z dne 22. oktobra 1913, štev. 243, deželnosodnega nadsvetnika za načelnika društva »nemških« državnih uslužbencev, je torej pri tem društvu vsak državni uslužbenec, ki se pripozna za Slovence, izključen (čujte, čujte!) in se le renegatje (odpadniki) morejo sprejemati; za uradništvo, ki ne obstoji iz avstrijskih, ampak iz »nemških« državnih uslužbencev — za tako uradništvo, gospodje, pričakovati od mene kot člana avstrijskega parlamenta in kot zastopnika koroških Slovencev, da naj privolim v regulacijo njihovih plač, za kar me je prosilo to društvo, je predrznost.

Tako uradništvo, gospodje, sme zavoljo mene v korist in v dobro države in našega ljudstva vzeti vrag! (Veselost in klici: »Tako je!«)

Knjižica »Vilajet«.

In kako je s stanjem uradništva na Koroškem glede jezikovne usposobljenosti?

Gospodje! Letos je izšla v založbi »Katholische politische und gewerbliche Vereinsverlag« v Celovcu čedna knjižica. Vsakemu, ki hoče razmere na Koroškem bolje spoznati in ima kaj srca za pravico in pravičnost, se najtopleje priporoča. Knjižici je naslov: »Aus dem Wilajet Kärnten«. Vsakemu priporočam, da obogati svojo čitalnico s to knjižico. Oblika knjižice je prav ročna, vsebina pa taka, da se ježijo lasje, pa resnična, ker sicer bi bila seveda zapadla konfiskaciji.

Ker po tej knjižici prihajajo žalostne razmere pri oblastih sploh in seveda tudi pri avtonomnih oblastih — nam koroškim Slovencev namreč tudi avtonomne oblasti ne gredo niti najmanj na roko in nimamo takorekoč nobene pravice v deželi; ker raz-

Podlistek.

Gospod Štuc in njegov bik.

(Koroška povest. Priobčil dr. L. Lénard.)

(Dalje.)

Ni dovolj, da je bik lep in rejen, ampak biti mora tudi patriotičen, »völkisch«, po vseh predpisih nemškega narodnega sveta.

Žandar Debeljak je odgovoril, da je pravzaprav Štucov bik najlepši med vsemi. Toda to ne more biti merodajno, kajti kmetje se ne zastopijo na uradne dolžnosti koroških bikov, katere je treba z ozirom na koroške razmere presojati s čisto drugačnega stališča. Štuc je Slovenec, ne zahaja v krčmo, nima nezakonskih otrok, zadnjič je šel sam osebno plačat župniku obletnico po svoji materi, z eno besedo: obnaša se jako malo »landesüblich«, torej tudi njegov bik ne more imeti onih lastnosti, ki so vredne nagrade.

Pričelo se je ogledovanje bikov in, ko je prišla na vrsto Štucova žival, je nastala dolga debata, in gospodje od komisije so imeli razne pomisleke. Gospod župan in krčmar Khollienschtshegg je rekel, da Štuc še nikdar ni bil v njegovi oštariji pijan, gospod nadučitelj Schescharög je omenil, da se ne krega z župnikom, nekdo je celo omenil, da govori gospod Štuc doma v hlevu s svojim bikom po srbsko, kar si je gospod

glavar skrbno zapisal in takoj naročil žandarju, naj skrbno preišče to zadevo. Potem je vprašal gospod glavar Štuca, če ima njegov bik izpričevalo, da so mu bile stavljenе koze, kakor zahtevajo paragrafi Jožefa II., a posestnik je odgovoril, da Jožefovi patenti v tem slučaju ne veljajo, ker takrat, ko je živel cesar Jožef, še ni bilo javnih bikov.

Po dolgem posvetovanju je sklenila komisija, da dobi Štucov bik nagrado prihodnje leto, če se bo medtem izkazal, da je dovolj »völkisch und landesüblich«.

Gospod Štuc je pa svojeglav človek, ki se ne da tako z lepa odpraviti.

Nekega dne se je oblekel v pražnje hlače, dal na glavo nedeljski klobuk in šel v Celovec k advokatu, voditelju koroških Slovencev:

— Gospod doktor! prihajam v narodni zadevi — pričel je, vstopivši v sobo.

— Kaj pa je? Ali so pri vas volitve?

— Tisto ne!

— Ali vas Srbi brada?

— Tudi ne.

— Ali se pišete s kljukico nad besedo?

— Jaz se pišem vedno samo Štuc, brez kljukice.

— Kaj pa?

— Mojemu biku nočejo priznati za njegovo občekoristno delovanje nagrade, ki mu gre.

— A kaj mu očitajo?

— Da govorim jaz ž njim, kadar sva sa-

ma v hlevu, po srbsko, torej ni dovolj lojalen. Dalje, da ga rado srbi med dogovi, kar spominja na Srbijo. Imam pa izpričevalo, da je pristnega pingavskega rodu ter se poslužuje istega občevalnega jezika, bodisi uradno ali neuradno, kot vsi drugi koroški biki. Sicer je pa moj bik skromna, pohlevna žival in se ne briga za nobeno politiko.

Tako je govoril gospod Štuc, a gospod doktor je nato vzdihnil:

— Vidite — prične doktor — kako težko je narodno delo na Koroškem. Ni dovolj, da so nastavili povsod nemške učitelje in nemške uradnike, sedaj nam vsiljujejo celo nemške bike in mrjasce, da bi kar najhitreje zatrli zadnje sled Slovencev na koroški zemlji. Toda mi hočemo braniti svoje pravice do zadnjega diha in niti enega slovenskega bika si ne pustimo zatreti.

Gospod doktor je odslovil Štuca s krepkimi besedami, potem pa takoj šel na delo.

Vložil je rekurz, ga podprl s kolkom in s paragrafi, dokazal vse dobre lastnosti Štucovega bika in njegov pomen za živinorejo, ter se skliceval na znani avstrijski patrijotizem koroških Slovencev, ki že sam na sebi izključuje možnost, da bi koroški slovenski bik imel kakršnokoli zvezo s Srbi.

Prva posledica tega priziva je bila, da je prišel žandar v Štucovo vas, izpil dve četrtinki vina, snedel klobaso ter poizvedoval razne stvari: če se gospod Štuc piše: Štuc ali Štuc, s kljukico, ali brez kljukice, če se drže patentov Jožefa II. ali ne, zlasti pa, če

delitev volilnih okrajev je bila tako za deželni kakor za državni zbor od nemškonalne stranke tako prikrojena, da kljub vsem naporom niti do najnavadnejših pravic nikdar ne moremo priti (čujte, čujte!) — ker torej s to knjižico prihajajo žalostne razmere na Koroškem, kakor so v resnici, v širšo javnost, je moža stresla groza in je nemškonalno časopisje knjižico zamolčalo. Kljub temu pa je priborila pot resnici in tako si tudi jaz dovolim iz te knjižice poročati visoki zbornici nekaj statističnih podatkov o stanju uradništva (bere):

Kdo je kruh na Koroškem?

»V statusu političnih uradnikov na Koroškem je kakih 200 oseb, med njimi kakih 14 Slovencev in 186 Nemcev, in sicer pri centralnih oblastih in okrajnih glavarstvih, ki pridejo v poštev za Slovence. Pri tem poduradniki niso vštetii.

V deželnem zastopstvu je šest Nemcev, Slovenca ni nobenega.

V statusu deželnih uradnikov je 75 Nemcev in 2 Slovenca. (Klici: Čujte, čujte!)

V deželnem šolskem svetu je 12 Nemcev in en Slovenec. (Klici: Čujte, čujte!) In ta, gospodje, je zastopnik katoliške cerkve.

Na srednjih šolah in na učiteljsku imamo 72 Nemcev in 8 Slovencev. (Čujte, čujte!)

Pri pravosodni oblasti je 63 Nemcev in 4 Slovenci. (Živahni klici: Čujte, čujte!) Tu so le uradniki od sodnika navzgor in avskultanti v Celovcu vštetii, in sicer pretežno slovenskih ali vsaj jezikovnomešanih okrajev. Nemški okraji so izvzeti.

Pri državni železnici je od personala 615 oseb 15 Slovencev (Živahni klici: Čujte, čujte!) in kakih 600 Nemcev.

Pri c. kr. ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku je 658 uradnikov, med njimi trije Slovenci. (Živahni klici: Čujte, čujte!)

Pri južni železnici je od 182 oseb 9 Slovencev in 173 Nemcev.

Pri pošti je od 165 oseb pet Slovencev in 160 Nemcev. (Medklici.)

Pri davkariji je od približno 110 uradnikov kakih 8 Slovencev in 102 Nemca. Torej je samoobsebi umljivo, da koroški Slovenci niti krvavih davkov ne moremo plačati v svojem jeziku. Vrh tega se je ustanovilo še posebno »društvo nemških državnih uslužbencev na Koroškem«, ki bi zadrževalo poslovenjevanje uradništva.

Nadalje vam hočem iz dotične knjižice sledeče poročati. Čudim se, da danes ni med mojim govorom navzočega nobenega *Doberniga* ali kake druge nemškonalne kapacitete, kakor se že imenujejo, n. pr. gospod *Lutschoung*.

»Kaj naj rečemo,« nadaljuje knjižica, »če se je kljub temu ustanovilo »društvo nemških državnih nastavljenecv na Koroškem«, ki naj varuje ogrožene interese nemškega Miheljna! Dne 7. sušča 1909 se je vršil ustanovni shod tega društva, h kateremu so razpošiljali vabila, ki so klasičen zgled gosposke morale nemških hujskačev: Med drugim vsebuje sledeče cvetke: »To društvo, ki naj obsega vse nastavljenecv nemške narodnosti v državni in dvorni službi skupno z uradništvom državnih železnic, torej uradnike, poduradnike, po pogodbi nastavljenecv, sluge in delavce, nadalje tudi c. kr. notarje in poštarje, ima namen, varovati interese nemških nastavljenecv nasproti vedno boljbolj se množecemu vsiljevanju ljudi druge narodnosti, varovati vsaj sedanje nacionalno pošešno stanje pri oblastih in uradih in stremiti za tem, da prosta mesta če le mogoče zasedejo Nemci. V tem oziru bo društvo v vednem stiku z nemškim »Volksratom« za Koroško. Pripravljalni odbor za ustanovitev tega društva si torej dovoljuje, dragi rodoljub, prositi Vas nujno, da v svoji preizkušeni narodni zvestobi pridete k določenemu shodu.« (Posl. Pollauf: Tako je!)

Tako je in tako bo morda še nekaj časa ostalo, dokler se vladam kakor tudi nemškim strankam, če drugače ne bo šlo, ubije razumevanje ravnopravnosti. (Posl. dr. Pollauf: Ljubljanske metode se poslužiti, to bi se reklo ubijati! Protiklici. Dr. Pollauf: To je prav jasno.) Prav jasno, pa tudi prav res! Mi se ne skrivamo za plot kakor vi, ampak se bojujemo z odprtim vizirjem. Njega excelenca gospod pravosodni minister se sme šteti za svojo osebo celo srečnega in se veseliti, da je kleparska obrt v Norimbergu postala slavnoznan, ki pa žal takih razmer med uradništvom v Avstriji ne more za braniti.

Graški cesar Neron.

Gospodje! Take so jezikovne razmere pri oblastih na Koroškem, in v zeleni Štajerski niso niti za pičico boljše. V Gradcu vlada sedaj cesar Neron in kralj justične anarhije v osebi, ki je vtelesena v bitju gospoda predsednika višjega deželnega sodišča pl. Pittreicha.

Gospodje! Kljub nenaravni organizaciji justičnih oblasti, ki podrejuje kakih 900.000 Jugoslovanov graškemu višjemu deželnemu sodišču, vlada v tej inštanci sedaj mož prištucane odkritosrčnosti, od katerega Slovenci vemo, kaj imamo pričakovati glede našega sodnega naraščaja.

Tako izjavo izgovoriti, kakor je zdrknila z jezika tega gospoda, bi bil Kemal bej smatral pod svojo častjo in bi se je ne bil upal izgovoriti že zavoljo dostojnosti. (Poslanec dr. Pollauf: Kako se je glasila izjava?) Vprašajte g. tovariša dr. *Verstovška*, Vam bo že povedal, če tega že niste brali v vseh časopisih. Take nemško na-

Gospod Štuc je šel s tem odlokom zopet v mesto k advokatu, imel je zopet prijazen sprejem, in advokat je vložil drugi rekurz zoper ta odlok. Zadeva z vrelcem je bila majhna medigra, ki je neznano kako prišla v bikovsko zadevo. Glavna stvar, namreč pravda radi bikove nagrade, se je pa med tem razvijala počasi dalje.

Na doktorjev rekurz ni bilo od nobene strani odgovora. Medtem je pa žandar sestavil in odposlal poročilo o svoji preiskavi na okrajno glavarstvo. Kako je sestavil poročilo in kako se je dalje obdelovalo po kancelijah, to je stroga uradna skrivnost, ki se bo odkrila morda šele čez nekaj stoletij preiskovalcu slovenske kulturne zgodovine. Čez nekaj tednov pa je prišel od c. kr. okrajne sodnije velik papir, naslovljen:

Naj prejme

gospod Štuc, po domače Bik
v Brezovem grabnu.

Uradno: kazenska zadeva.

Štuc ni maral sprejeti »dopisa«, češ, da ni na njega naslovljen, ker on ni »po domače Bik«. Bik ni mogel sprejeti dopisa, ker ni znal podpisati potrdila prejema. Torej je romalo pismo nazaj, odkoder je prišlo.

Čez teden dni je prišlo pismo nazaj s pripombo, da se mora dostaviti prisilnim potom.

Štuc se je popraskal za ušesom, pomislil nekoliko, potem pa podpisal in potrdil, da je prevzel pismo za svojega bika.

vdahnjene uradne osebe, kakor je sedanji predsednik višjega deželnega sodišča v Gradcu, pa niso osamljene prikazni na polju justične tehnike v Avstriji.

Gospodje! »Hrvatskoslovenski klub« ve, kaj je v očigled takim razmeram pri državnih oblastih prisiljen storiti. Vladi in parlamentu naj bo povedano, da z ozirom na aroganco (drzno ošabnost) naših nasprotnikov od svojih postavno zajamčenih pravic niti za i-jevo piko nismo voljni popustiti. (Tako je!)

Vlada je sedaj po meni poučena, kako naj zastavi svojo moč za ureditev jezikovnega vprašanja pri oblastih, ona je bila od slovenske delegacije o tem že opetovano poučena, ali ona in nemške stranke so si, namesto da bi bile odpravile vzroke smradu, zamašile ušesa. Od vlade sedaj pričakujemo dokaz, da nad svojim razumevanjem ljudskih pravic ne dvomi!

Visoka zbornica! V sistemu je krivica! Zato bomo Jugoslovani »Hrvatsko-slovenskega kluba« ta sistem tako dolgo pobijali, dokler skoz vrata učnih zavodov in nad pragom pisarn pri oblastih ne bo slavila svojega uhoda pravica. S tem sklepam. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Politične vesti.

DRŽAVNI ZBOR.

Davek na osebno dohodnino.

Po končanem glasovanju o povišanju davka na žganje je prišla v zbornici na vrsto razprava o osebni dohodnini. Poročevalec je znani sociolog dr. Licht. Po novem zakonskem načrtu se bodo člani komisije, ki bo razsojevala o napovedbi za osebno dohodnino, volili za dobo osmih let ter bodo zaprišeženi. Ta davek bodo morali plačevati tisti, ki bodo imeli dohodkov nad 1200 K. Pri kmetovalcih se bo oziralo na katastralni donos samo sredstvo za cenitev. Dosedaj je davčna oblast take kmetovalce, ki niso imeli drugih dohodkov kakor iz kmetije, pustila pri miru, če ni čisti katastralni iznos (dohodek) znašal vsaj 500 K. V prihodnje utegnejo tudi manjše kmetovalce nadlegovati s tem davkom. Seveda davkarji radi vidijo dohodke, ki jih ima kmet, izdatkov pa ne vidijo. To je krivično. Zato je pač razumljivo, da poslanci Slovenske Ljudske Stranke s to predlogo niso zadovoljni.

Davčna mera ostane do dohodka 10.000 K ista, kakor dosedaj. Pri dohodkih čez 10.000 K se bode pa zvišala. Pri dohodkih do 11.000 K bode davek znašal 265 K, pri dohodkih od 96.000 do 100.000 K pa 4700 K itd.

Osebam, ki imajo več otrok, se bode davek primerno znižal.

je res govoril besede: »Srbi« in »Srbijo«, v kakšni zvezi in v kakšnem pomenu? itd itd.

Berač Hans, ki je v isti oštariji, kjer je poizvedoval žandar, pil žganje, je izpovedal, da je bil nekoč pri Štucu na dvorišču in je slišal, kako je gospodar v hlevu praskal bika in zraven večkrat izrekel besedi: »srbi, srbijo« in še marsikaj drugega, česar si pa ni zapomnil iz dveh vzrokov: prvič ker je bil pijan, drugič pa, ker se ne razume na visoko politiko.

Gospod žandar, ki je razumel slovensčino samo za največjo silo, si je skrbno zapisal te besede ter pripomnil v svoji opazki, da po njegovem utisku berač Hans ne laže, prvič, ker nima za to vzroka, drugič pa, ker ga ima že nekaj v glavi in latinski pregovor »in vino veritas« (v vinu je resnica), se lahko tudi obrne: »v žganju je resnica«. Iz njegove izjave pa sledi, da je Štuc navdušen srbofil in da je tudi njegov bik, dasiravno rodom iz Pincgava, na sumu, da je v zvezi s Srbijo.

Žandar je zasliševal vse Štucove sosede, izpraševal celo njegove dekletke, si ogledal hlev, pogledal pod jasli, si zabilježil, da visi pri Štucu na steni slika kraljeviča Jurija, ki pobija Avstrijo, ter odšel.

Kmalu zatem je dobil gospod Štuc od okrajnega glavarstva dopis, v katerem se mu naznanja, da je dognano, da je on, gospod Štuc, napeljal vrelček, ki izvira v njegovem gozdu, čez svoj travnik na svoj zelenik, in da se mu radi tega kršenja vodne pravice, ki se je doslej svobodno razlivala po grapi, nalaga 60 kron kazni.

V dopisu je stalo, da je gospod Bik, posestnik v Brezovem grabnu, obtožen veleizdaje po paragrafihih teh in teh, ter mora priti k obravnavi dne tega in tega.

Časa je bilo samo dva dni. Torej je Štuc takoj oblekel nedeljske hlače ter šel s pisnom zopet v mesto k advokatu.

Doktor se je smejal široko in globoko, ko mu je Štuc pojasnil, za kaj se gre, potem pa rekel, da nesporazumenje sicer ne bo imelo niti zanj, niti za njegovega bika nobenih neprijetnih posledic, vendar pa bo povzročilo nekaj stroškov in izgubo časa. Uložil bo pri sodnji takoj rekurz, ker iz naslova ni dovolj jasno, kdo je tožen: gospod Štuc ali njegov bik. Vendar pa mora priti določenega dne k obravnavi, ker je za rekurz premalo časa in bi zamogel biti obsojen v odsotnosti, kar bi še bolj zavleklo zadevo.

D drugega dne se je torej posestnik zopet obul v nedeljske hlače in šel na okrajno sodnijo. S sabo je za vsak slučaj vzel tudi svojega bika. Mimogrede je zvedel, da je tudi več drugih oseb dobilo povabilo, naj pridejo za priče na sodnijo. Kar je bilo njegovih nasprotnikov, so delali škodoželjne obraze, njegovi prijatelji pa in sosede, ki so bili nepristranski, so gledali nejevoljno, da imajo po nepotrebnem škodo in izgubo časa. Gospod nadučitelj pa je siknil mimogrede:

»Prav vam je! Zakaj pa držite z bindišarji?«

(Konec sledi.)

Novo določilo je, da se bode smelo zahtevati vpogled v trgovske in gospodarske knjige, če se bode davčni oblasti zdela napoved neresnična. Vpogled se bode pa zamogel vršiti samo po članu prizivne komisije. Po zakonu bode poskrbljeno, da se ta vpogled v knjige ne bode v trgovskem oziru proti kakemu trgovcu ali podjetniku zlorabljal.

Slovenski poslanci za kmete.

Pri debati je govoril manjšinski poročevalc slov. poslanec Roškár. Govornik pravi, da bi novi zakon o osebni dohodnini moral prinešti olajšavo za slabe in breme zvaliti na gospodarsko močnejše. Toda novi zakon ni tak. Kmetje so se že zdaj pritoževali čez ta davek, v prihodnje se bodo še bolj. Govornik dokazuje, kako davčni uradniki napačno cenijo dohodke kmetov in jim nalagajo davčna bremena. Rekurzov pa kmetje ponavadi ne znajo delati, ker so postavna določila tako zamotana, da jih včasih vsi davčni uradniki ne poznajo. Govornik predlaga:

Pri § 155. naj se določa: da so osebne dohodnine prosti oni, katerih skupni dohodek enega leta ne presega 2000 K. Ako bi pa ne bilo sprejeto, predlagam eventualni predlog: osebne dohodnine so prosti oni, katerih skupni dohodek enega leta ne presega 1600 kron. Država bi izgubila samo štiri milijone kron pri dohodkih od osebne dohodnine. Mnogim kmetovalcem in obrtnikom bi pa bilo ustrezno.

V torek dne 2. t. m. se je razprava nadaljevala in sta prišla na vrsto zopet dva govornika Slovenske Ljudske Stranke, poslanca Pišek in dr. Verstovšek. Prvi je stavil predlog, da naj se kmetov, kojih dohodki so samo iz kmetije, pri katastralnem čistem dohodku z manj nego 500 kron, sploh ne nadleguje z zahtevami, da naj priznavajo svoje dohodke. Dr. Verstovšek je grajal načrt in očital poročevalcu, da goji sovraštvo zoper kmete.

Dr. Hohenburger — obsojen.

V justičnem odseku se je dne 28. novembra vršilo glasovanje o predlogih, s katerim se konstatira, da je pravosodni minister dr. Hohenburger kršil državni osnovni zakon o neodvisnosti sodnikov s tem, da se je vmešaval v pravosodstvo v zadevi sodnika Estla na Dunaju. Ta predlog je bil soglasno sprejet. Ker hoče nekaj poslancev, da se Hohenburgerju izroči nezaupnica, pride zadeva še v zbornici enkrat na vrsto in bo ministru še huda predla. V odseku mu je bral poštene levite zavoljo zapostavljanja slovenskih sodnikov poslanec dr. Benkovič.

NOVI IZDATKI ZA MORNARICO.

V mornariškem odseku ogrske delegacije je admiral Haus naglašil, da se za mornarico preveč štediti (špara). Zahteva, da se vse starejše vojne ladje počasi nadomestijo z novimi. Opozicija je to ostro grajala, češ, da se Avstrija oborožuje, kakor da bi bila kaka pomorska sila.

HRVATSKA JE DOBILA BANA.

Kraljevi komisar na Hrvatskem baron Skerlec je imenovan za hrvatskega bana ter je bil dne 2. t. m. od cesarja zaprisežen. Na Hrvatskem se zato vršijo volitve v sabor.

VOJNA POGODBA RUSIJE Z BALKANSKO ZVEZO PROTI AVSTRIJI?

»Neue Freie Presse« je objavila vest, da je Rusija leta 1912. napravila z balkansko zvezo proti Avstriji vojaško konvencijo. Pe-

trograjska brzojavna agentura pa poroča iz zanesljivega vira, da je vest o sklenitvi vojaške konvencije leta 1912. med Rusijo in slovanskimi balkanskimi državami proti Avstriji, Turčiji in Rumuniji, kakor tudi vest o kakih obveznostih Rusije, popolnoma izmišljena. Neresnična je tudi vest, da bi Rusija Rumune pri njih pohodu na Bolgarskem podpirala z vojnim materijalom. Kljub različnim značajem izhajajo vse te vesti očitno iz enega in istega Rusiji sovražnega vira.

ZMAGA S. L. S. NA KRANJSKEM.

Pri deželnozbornih volitvah na Kranjskem je v splošni kuriji dne 1. t. m. Slovenska ljudska stranka sijajno zmagala. Grda agitacija s »sveto Johanco v Vodica« torej ni nič pomagala. S. L. S. je prodrla v vseh 10 volilnih okrajih po deželi z velikimi večinami. V Ljubljani je prišel njen kandidat Ivan Kregar v ožjo volitev z liberalcem Turkom. Volitve v kmečkih skupinah se vršijo dne 9. decembra. Kandidatje S. L. S. so: Franc Povše, dr. Ivan Šusteršič, dr. Krek, Franc Demšar, Ivan Zabret, Franc Drobnič, dr. Žitnik, Josip vitez Pogačnik, Bogomir Perharc, Josip Zurc, Franc Košak, dr. Lampe, Ivan Vehovec, Anton Lovšin, Karol Škulj, Karol Dermastia.

Dnevne novice in dopisi.

Imenovanje. Deželni sodni svetnik Ernst Martinak v Celovcu je imenovan za deželnega sodnega nadsvetnika.

Odlikovana katoliška dama. V torek dne 2. t. m. je izročil knez in škof krški, dr. Baltazar Kaltner, v prostorih Marijine kongregacije na Benediktinskem trgu gospe Ani Pichler, hišni posestnici v Celovcu, od sv. očeta Pija X. podeljeni ji častni križec »pro ecclesia et pontifice«. Gospa Ana Pichler je prednica celovške Marijine družbe za gospe in ima za katoliško dobrodelno gibanje v Celovcu velike zasluge.

Božičnica v uršulinskem samostanu. Za 87 gojenk sirotišnice sester uršulink v Celovcu priredijo v samostanu božičnico dne 28. decembra ob 5. uri popoldne. Gojenke bodo igrale dve božični igri. Prostovoljni darovi se sprejemajo pri porti.

Vojaške vesti. 17. pešpolk, katerega so nemški nacionalci po vsej sili hoteli spraviti iz Celovca, ostane v Celovcu. Vojaška oblast se neosnovanemu hujskanju nemško-nacionalnih kričačev ni udala. — Za štabne narednike so bili s 1. t. m. imenovani: Narednik Anton Jaklič od 17. pešpolka, nadlovec Franc Heiss od 9. lovskega bataljona in Miha Hefka od 19. lovskega bataljona.

Šolska vest. Na trirazrednici v Možici je razpisano v definitivno nameščenje učno mesto za žensko učno moč do 10. grudna. Znanje slovenščine se zahteva.

Ljudsko gibanje v Celovcu. Meseca novembra je bilo v stolni župniji 13 porok, med temi dve na smrtni postelji. Umrlo je 11 oseb. Pri fari je bilo 10 porok, 8 smrtnih slučajev in 5 krstov.

»Ostmarka«. Podružnica nemškega krščansko-socialnega obrambnega društva »Ostmark« v Celovcu je izvolila za predsednika g. profesorja Leop. Pettauerja, naslednika rajnega g. profesorja Apiha kot profesorja za slovenščino na celovškem učiteljskišću.

Nesreča na beljaškem kolodvoru. Poštni vlak št. 740 je povozil na beljaškem kolodvoru dva železničarja. Eden, Ljubaj, je bil takoj mrtev, drugi pa nevarno ranjen in je pozneje umrl. Vzrok je bila gosta megla.

jevega fluida z zn. „Elzafluid“ mnogokrat na lastnem truplu in ga torej lahko svojim čitateljem v resnici toplo priporočamo. Njegova ekselenca Leon baron Freytagh-Loringhoven, deželni svetnik Veseljevega vitezstva in carsko-ruski resnični državni svetnik v Arenburgu, Kommandantenstr. 5, otok Oesel, gubernija Livlandska, piše o tem: „Smatram za svojo dolžnost napram drugim ljudem, priporočati izborni Fellerjev fluid z zn. „Elzafluid“, kjerkoli morem. Opozarjal sem nekega študijskega prijatelja in petrograjskega zdravnika na to krasno sredstvo in imel sem priliko, nekega drugega petrograjskega zdravnika, ki ima tukaj velik

Miklavžev večer

celovških Slovencev se vrši letos

v nedeljo 14. decembra

v veliki dvorani hotela Trabesinger.

Slovenske družine, pripeljite s seboj mladino, da jo obdari Miklavž!

Nemški »Volksrat« za Koroško je imel svoj občni zbor pri Sandwirtu v Celovcu. Zborovanje je vodil predsednik trgovske in obrtne zbornice Maks vitez pl. Burger. Manjkalo seveda ni Doberniga, prajerja Nageleta, poslanca Pirkerja in celovškega župana dr. Metniza. Govorili so o »novih napadih« Slovencev. Tolaži nas samo to, da se jim ni posrečilo požreti Slovencev na žlici juhe. Občni zbor je sprejel resolucije zoper reformo na šolskem polju. Ti naprednjaki so največji nazadnjaki na svetu.

Zloglasne »bikovske skupine« na učiteljskišću. »Verordnungsblatt« poroča: Jožef Possnigg je nameščen za pomožnega učitelja na c. kr. učiteljskišću, previdno pa ne poroča, čemu? Dodamo: Glasoviti izumitelj »bikovskih skupin« poučuje »Preschern-Possnigg-Flaschevo Ferlacher« slovenščino! Treba bo pomesti z železno metlo v Avgijevev hlevu, kajti vzor-učitelj se prezira, zapostavlja, docent »bikovskih skupin« pa nastavlja.

Kako se denuncira »von amtswegen«. Svoje dni se je čitalo o izključenju tovariša iz učiteljskega društva »Zweiglihrerverein Oberrosental«, društva Nemcev, posilinenec in honorar-nemcev-učiteljev; o vzrokih so ti velemožje vzgojitelji in učitelji slovenskega ljudstva zvesto udano poročali vsem svojim višjim šolskim oblastem: c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, Schulvereinu in slavnemu Volksratu. Njihov zvest pristaš, znani načelnik krajnega šolskega sveta v Lipi nad Vrbo, Viljem Hussian, jih vzorno posnema. Čujte: hsedičil in bahal se je svojčas »pri Tigru« v Celovcu: »Sedaj moram pa zopet k Bendu, da vendar nadučitelja Hriberniga z Lipe spravimo.« Je-li Viljem Hussian in sodrga a la Hoffer tudi »krainischer Hetz-slovene«? gg. Benda, Metnitz, Angerer, Lemisch etc.

Poizkušeni samomor. Kuharica neke celovške kavarne se je 1. t. m. poizkusila zastrupiti, in ker to ni uspelo, se je obesila. Rešili so jo pravočasno in odpeljali v deželno bolnišnico.

»Proč od Rima.« Protiversko predavanje uničevalca lurških čudežev dr. Aignerja dne 11. novembra pri »Sandwirtu« v Celovcu je kontorista Gustelna Frühling tako navdušilo, da je odpadel od katoliške vere. Poba je star šele 18 let ter je sin celovškega tapetnika Frühlinga. Kljub svoji mladosti je znan kot ponočnjak in nemirnež ter je vsled te lastnosti že opetovano imel opravka s celovško policijo.

Petletni samomorilec. V Gradcu je skočil v vodo petleten deček Franc Rus, ker ga je dopolne mati kregala. Domačim je povedal, da se bo zato umoril, pa seveda tega nihče ni verjel. Kam plovemo?

Kavalirji iz — Maria Elend. O žejnih gospodih v Podgorju gre govoricca, da gospodu nadučitelju Alojziju Liaunigg, g. učitelju Francu Egger in g. Francu Schuster, ki bi rad bil oberlajtnant, jako dobro tekne slovensko pivo, kar sami radi in pridno letajo z glažkom, drugače pa v znani nemški po-

Najlepši načrti,

ki jih v dobrih urah sestavimo in naši najboljši upi postanejo ničevi, ako si nakrat vsled prepaha, mokrote in prehlajenja revmatične bolečine, bodenje, heksenšus, bolečine v križu ali v hrbtu pridobimo in sedimo potem od bolečin mučeni ter nezmožni za delo.

Tu je potem prava dobrotca, ako je doma staro priznani, bolečine odpravljajoči Fellerjev zeliščni esenčni fluid z zn. „Elzafluid“, in nas v kratkem času od naših bolečin oprosti, nas napravi zopet sveže, zdrave in za delo zmožne. Občutili smo dobrote Feller-

zavod za močvirno kopel, s Fellerjevim „Elzafluidom“ od močnih revmatičnih bolečin v rami ozdraviti, pri katerih niso njegova lastna zdravila pomagala. Tudi neki zdravnik v Danzigu, zahodna Prusija, rabi v svoji praksi Fellerjev fluid uspešno in tako želim v blagor človeštva Fellerjevemu fluidu vedno večje razširjenje in njegovemu iznajditelju zaslužen slavo.“

Naj bi naši čitatelji ta nesebični migljaj vpoštevali in Fellerjev fluid z zn. „Elzafluid“ od lekarnarja E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 67, (Hrvatsko) naročili. 12 steklenic stane franko samo 5 kron, mali izdatek, ki pri naša obilo koristi. — — — — du.

štenosti in veledušnosti bojkotirajo slovensko blago in tudi celo pivo. Tekne jim le zastoj! — Kajne, »Herren am bedrängten deutschen Boden«, ni bilo tako pred par tedni. — Tudi proti alkoholu, če ga je enkrat do krofa sit!

Samoumor v Celovcu. Dne 29. m. m. je sporočila neka žena pri policijski postaji na Beljaški cesti, da je videla osebo, ki je skočila v Lendkanal in izginila v vodi. Res sta našla dva policaja na dnu kanala neko žensko. Dr. Teuber je konstatiral smrt. Mrliča so prepeljali v Trnovo. Samomorilka je vdova Zofija Seebacher, rojena leta 1877. v Hüttenbergu.

Južna železnica. Svoječasna odredba, s katero se je za nalaganje premoga in kokska določil skrajšan čas na šest ur po dnevi, se je na vseh progah južne železnice s 1. decembrom zopet preklicala.

Mrivega so našli na Št. Helenski gori pri Otmanjah pri Gorici leta 1859. rojenega drvarja Ivana Bratino. Pogrešali so ga od 25. novembra. Dne 28. m. m. ga je našel v lesu mrtvega njegov brat Franc Bratina, s katerim sta skupno drvarila. Zadela ga je srčna kap.

Samomor in poskušen samomor. Železniški delavec Jurij Mick, star 26 let, je stanoval pri ženi slikarskega in plesarskega pomočnika Fitschla v Št. Rupertu pri Celovcu in je imel ž njo nedovoljeno razmerje. Dne 28. m. m. je bil pri celovškem okrožnem sodišču obsojen zavoljo prašustva na osem dni zavora. Naslednji dan se je ob pol treh obesil z žico na oknu v kleti železniškega skladišča za brzovozno blago. Z vetrihom je odprl Mick vrata v klet. V nedeljo dne 30. m. m. se je poizkusila umoriti Fitschl, ki je delavka v tobačni tovarni v Celovcu. Obesila se je na svojem stanovanju, so jo pa še pravočasno rešili. Mick je bil že tretji, ki je bil zavoljo prešeštva s Fitschlovo obsojen. Preden se je Fitschlova poizkusila obesiti, je brzojavila svojemu možu, ki dela v Löllingu, da je mrtva.

Demonstracija v Dubrovniku. V gledališču Bondino je prvič dne 30. m. m. nastopila neka italijanska igralska družba, proti kateri so Hrvati priredili veliko demonstracijo in ranih blagajnika Mordellija. Policija je zaprla 72 oseb. Demonstracijo so uprizorili, ker je laški založnik Recordi v Milanu protestiral, da bi se v Trstu na slovenskem gledališču proizvajala laška opera »Madame Butterfly«. Kdor seje veter, žanje vihar.

Sveta vojska. (Bryan in admiral Togo.) Nekaj let je sem, kar je Bryan, novi zunanji minister severoameriških Združenih držav, napravil potovanje na Japonsko. Pri tej priliki ga je sprejel tudi slavni admiral Togo, uničevalec ruskega brodovja, in ga povabil, naj izprazni z njim na svoje zdravje kozarec šampanjca. Bryan, ki je abstinent, je bil v veliki zadregi. Ako pije, prelomi dolžnost abstinence, katero je nase vzela, ako pa ne pije, lahko tudi razžali starega častitljivega mornarja. A znal si je pomagati. Prime za kupico vode, jo nastavi na ustnice ter reče: »Gospod admiral, vse svoje zmage ste si priborili na vodi; če bi jih bili na šampanjcu, potem bi jih jaz slavil s kozarcem šampanjca«. Ni mogoče, da bi bil admiral vsled take trdnosti značaja ter tako finega poklona razžaljen.

Kaj dela alkohol. Pred nekaj dnevi je policija v Celovcu aretirala bivšo posestnico iz svinške okolice Magdaleno Mitter, ker je beračila po Celovcu. Že večkrat jo je policija popolnoma pijano spravila na magistrat, da se je tam streznila.

Slaboverni protestanti na Nemškem. Razni pastori, ki prihajajo iz Nemčije v našo monarhijo hujskat zoper katoličane in vodijo gibanje »proč od Rima« med Nemci, bi imeli doma med protestanti silno veliko dela. V velikih mestih v Nemčiji prihaja k protestantski božji službi le po 20 do 150 ljudi. Pred kratkim je v Hamburgu izstopilo iz protestantske cerkve 400 meščanov, ki so sedaj brezverci. Razni svobodomiselnosti možje vodijo to gibanje, ki je zelo naraslo. V ta namen obstoji društvo, ki ima bojda 250.000 članov. To so novodobni pagani. To gibanje pospešuje posebno socialni demokratje, ki trdijo, da je »vera privatna zadeva«. V minulem tednu so imeli v Berlinu 12 shodov, na katerih so množico hujskali na izstop iz protestantske »pruske deželne cerkve«. Vsled tega hujskanja je iz-

stopilo iz protestantske cerkve 4209 ljudi. To so tako posuroveli ljudje, da imenuje njihovo obnašanje na shodih neki pruski list bestialno. Kdor se je od protigovornikov le prikazal na govorniškem odru, so ga opsovali in ga sploh niso marali poslušati. Neka socialdemokratinja je zakričala nad pastorem, ki je svaril množico: »Na desetisoč hudičev že lahko verujem na tem svetu, ne pa na Vašega Boga, gospod pastor!« In množica je tulila samega odobravanja. Pravijo, da vera ni v nevarnosti. Res je! Vera in cerkev nista v nevarnosti, pač pa so zapeljani ljudje v nevarnosti, da izgubijo vero. Zato proč z vsemi liberalnimi zapeljivci!

Drobne vesti. Na Ogrskem je živinski trgovec Aleš Toth, ki si je domišljeval, da ga preganjajo, ustrelil dne 28. novembra svojo hčer, ki jo je dolžil, da ga namerava zastrupiti. Svojega zeta je smrtnonevarno ranil. Sebi pa je prerezal vrat in se smrtnonevarno ustrelil. — V Teglu na Nemškem je eksplodiral v hiši urarja Sturma plin. Zid se je podrl in pokopal Sturma in njegova dva pomočnika. Njegova žena in hišna sta se rešili s tem, da sta skočili skozi okno. — Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je s svojo soprogo vrnil 1. t. m. z Angleškega na Dunaj. — V Pragi in po severnem Češkem je zadnji čas spravljal v promet ponarejene 50kronske bankovce neka družba. Sedež ponarejevalcev denarja je menda v Pragi. Dosedaj jim še niso prišli na sled.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od 1. oktobra do 28. novembra t. l. vposlali: 2414 K 36 vin.: vsedijaška počitniška akcija; 370 K 55 vin.: dobiček dne 12. novembra 1913 na Dunaju prirejenega koncerta; 130 K: dobiček novomeške akad. veselice; 100 K: neimenovan dunajski dobrotnik društva; 35 K: mestno županstvo v Novem mestu; po 20 K: Th. dr. Jos. Ujčić, c. in kr. dvorni kaplan na Dunaju, in okrajna posojilnica v Ljutomeru; po 10 K: dr. Karel Podgornik, odv. in deželni poslanec v Gorici, dr. Karl Šavnik, c. kr. višji fin. svetnik v fin. ministrstvu na Dunaju, in Franc Kušar v Mengšu; 6 K: dr. Florio Gregorič, c. kr. min. koncipist v fin. min. na Dunaju; 5 K: dr. Jos. Mal, muz. adj. v Ljubljani; po 3 K: dr. Franc Heric, c. kr. bibliotekar v vseuč. knjiž. v Pragi, in Martin Meško, župnik pri Kapeli; po 2 K: Jakob Vogelnik, dijak v Radoljici, in Viktor Poznik, notar v Senožečah; po 1 K: Ivanka Kariž, Milan Senčar, Anton Novak, Franc Schweiger, Ivan Mlakar, vsi v Senožečah, F. Žetko, Laže, Franc Zadnek, Ljubljana, Peter Cucariggi, Skaver, Anton Bojc, Vipava, Karl Leitgeb, Postojna. — Vsega 3150 K 71 h. — Društveni odbor se vsem cenjenim darovalcem iskreno zahvaljuje, zlasti še vsem onim rodoljubom, ki so pripomogli k lepe mu uspehu počitniške akcije. Ker je odbor od prejetega zneska že za mesec november razdelil med 85 prosilcev 1160 K, in se bodo enako utemeljene prošnje ponavljale mesec za mesecem, prosi novih darov na blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, odvetnik na Dunaju, L. Bräunerstrasse 10.

Bela. (Tri poroke na endan.) Dne 17. m. m. so se poročili v tukajšnji župni cerkvi kar trije pari. Mnogo sreče mladim parom. — (Slovo.) Pri odhodu gospodične Rezičke Mubi p. d. Skalarjeve se je nabralo od belskih rodoljubov 10 kron za »Slovensko Stražo«. Živeli posnemalci!

Črna. (Dopisnik bele stranke), ali je iz Črne ali ne, je vseeno, toda značilno je za »te bele«, da jih »beli« sami obsojajo. Še bolj pa jih morajo obsojati resnicoljubni bralci »Mira« in udeleženci tako lepo uspele Konstantinove slavnosti, ako objavimo dopis glasila koroške nemške inteligence »Freie Stimmen« z dne 16. nov. 1913, ki se glasi doslovno: »Črna. (Še enkrat takozvana Konstantinova slavnost.) »Komaj so prešle bolečine »čedne« pretepaške Konstantinove slavnosti na Poljani« (pretepal so se pa »ti beli«, ki berejo »Štajerca«), »ki so se »časno« končale pred sodiščem« v Celovcu, se je zopet ganil vseslovanski klerikalni duh slovenskih hujskaških duhovnikov s tem, da so svoje hujskanje to pot napravili pod vodstvom »windischarskega« (zelo nobel) duhovnika Dobroza (g. Lackner, Vi bi pa že vendar lahko vedeli, kako se moje ime pravilno piše, saj se že 13 let poznavam!) v Črni dne 9. t. m. Pod pretvezo »Konstantinove slavnosti«, v zvezi s krstom

zastave (ali nemški nacionalci tudi zastave krščujejo, katoličani krščujemo samo ljudi!) so se zopet pustili zapeljati klerikalni slovenski kmetje, da so sledili klicu najklerikalnejšega in zagrizenejšega slovenskega hujskaškega duhovnika Dobroza (Koliko Nemcev sem pa že požrl?) ki so se ga nekdanj vrli Velikovčani srečno otresli v Črno. Tedne poprej je ta vseslovanski duhovnik, tako tudi njegov ravnotako obremenjeni (»ebenbürdiger) kaplan, razvijal »velikansko« agitacijo, o kateri se niti celovski okolici ni prizaneslo — čudite se tej predrznosti. (Gospod dopisnik, kako pa je celovška okolica do tega prišla?) Seveda se je Dobroz spomnil tudi enakomislečnih »ovčic« iz Velikovca s primernim povabilom k tej slavnosti, koji se je slovensko »klerikalno« (o ti klerikalci!) telovadno društvo »Orel« (Velikovčani, ali že imate društvo »Orel«?) osem mož tudi najpokornejše odzvalo. (Velikovski Slovenci so mi obljubili obisk, preden sem vedel o Konstantinovi slavnosti in blagoslovljenju zastave v Črni). Sedaj je hotel patentirani hujskaški duhovnik Konstantinovo slavnost razviti s pomočjo kmečke množice (Čast zavednim kmetom in rudarjem v Črni!) razviti v veliko vseslovansko prireditel, kar se mu kljub njegovim vsakdanskim mašam in blagoslovom (to je naravnost bogokletstvo) v Črni ni posrečilo. (Take procesije še Črna gotovo ni videla, kakor je bila Konstantinova.) Že zgodaj jutraj se je začel ta slovenski tabor z mašo, kateri je sledila procesija (saj ni rest!) pri kateri sta se morali dve na novo »krščeni« cerkveni zastavi z belo-modro-rdečimi trakovi. (Ena je bila že v Št. Rupertu pri Velikovcu »krščena«, druga je pa bila dne 9. novembra 1913 v Črni v cerkvi blagoslovljena). V vspredu smo zapazili — pet slovenskih hujskaških duhovnikov, najboljših vrstah so korakale (brrr!) ob katerih vrstah so korakale »dobre katoliške in slovenske častne gospodične« (raje imamo častne, kakor nečastne!) kakor tudi mladeniče, s širokimi trakovi. Prihlinjeni patriotizem je pokazal kras cerkvenega stolpa, ker se je na tem po zvižaji razobesila črno-rumena zastava z avstrijskim orlom, medtem ko so bila cerkvena vrata (ki jih je nasprotni dopisnik videl samo od zunaj) bogato okrašena v belo-modro-rdeči barvi. Po cerkveni slavnosti so se zbirali slavnostni udeleženci pri takozvani »Sveti Neži« v gostilni Drosselnig (v Črni te gostilne ni) k divji pijanci, kjer se je tudi žganje pilo (ki ga pa g. Drofelnik niti ne toči, ker ga ne sme). Divje vpitje, kletje (kdo je to slišal?) petje slovenskih hujskaških pesmij, kakor »Hej slovan« (ni res, nasprotni dopisnik je hodil v koroške šole, ker še ne ve, da se beseda »Slovani« piše z v e l i k o začetno pismenko) so bile na dnevnem redu, med tem, ko se je slovenska Igra (ungenügend aus Recht-schreibung!) potrudila, dve gledališki uprizoritvi ponuditi, za kateri se v tej zmešnjavi nihče ni brigal. (Resnica pa je, da bi bil dopisnik k večjemu še na cesti našel prostor.) Ko je pa napačil večer, so se zbirali v gručah po večini pijani udeleženci (najbrže od Drofelnjčnega žganja) k strašanski bakljadi, na željo koje je korakala koteljska vindišarska godba (hvala dopisniku, da nam je vsaj eno slovensko godbo na Koroškem našel!), ki je svirala na grozen način vse slovenske viže. (Škoda, da dopisnik nima boljšega posluha, potem bi bil slišal, da je godba svirala le nemške komade; skoro gotovo bi bil ob teh nemških zvokih točil svoje »nemške« solze). Bakljada, ki se je po razsvetljeni cesti (okna so se morala na ukaz hujskaškega apostola Dobroza, ki se je iz prižnice izdal, razsvetliti) ponujala največji nered, iz katerega se je neprestano divje vpitje in klici »Živio Nazdar! Živio Balkan!« »Živio naši balkanski bratje!« in »Proč z nemškimi zatiralci!« Živeli naši balkanski bratje« (Zakaj jih niste aretirali?). Hvala policijski uri, ob 12. se je vindišarskemu početju napravil konec in šele potem so se mogli žandarji 8 mož (več tudi slovenskih Velikovčanov ni bilo), ki so bili radevolje dovoljeni v varstvo vindišarskih hujskačev in tja poslani umakniti v kasarno. (Kedaj pa ste še Nemce itd. pred Slovenci varovali?) To zopetno nasilje, službe proste žandarje uporabiti v varstvo vseslovanskih hujskaških duhovnikov, vtisne c. kr. okr. glavarstvu nehote značaj sloven-

sko-klerikalnega mišljenja. Tako piše nemškonalni dopisnik. Temu nasproti ni treba drugega odgovora, kakor da ga pozivljm, naj pride s svojim imenom na dan, da se bodeva kje drugje pogledala, dokler pa tega ne stori, potem pa vsakdo ve, s kakim poštenjakovičem imamo opraviti.

Jožef Dobrovč, župnik.

Prevalje. (Maslo za volitve.) Vsi župljani, kateri pošteno mislijo, so z veseljem pozdravljali novosezidano župnišče, katero je res kras cele naše župnije, ker staro župnišče je bilo podobno vsemu drugemu prej, nego župnišču. Trn v peti pa je isto samo enemu tukajšnjemu »špispurgarju«, velikemu ljubitelju bakrenih žic, kateri tudi zelo rad prodaja slovenskim katoličanom svojo dragoletno železno kramarjijo. Ta mož skuša nahujskati kmete (seveda njemu nobeden ne sede na lim) na našega občę spoštovanega gospoda župnika zaradi farovža, in namerava z nekaterimi neznačajneži ustanoviti nemčursko štajercijansko stranako, katere kolovodja bi bil seveda on. Navadno so taki individui le sovražniki cerkve in njenih služabnikov, kateri celo leto ne vidijo cerkve od znotraj, in ne vedo, ali se opravlja prva nedeljska služba božja dopoldne ali popoldne. Svetujemo Vam torej, gospodine Prismojenovič-beg, ne izzivajte vernih čutov naših katoliških župljanov in pometajte pred svojim pragom, kjer je jako veliko smeti. — Več slovenskih župljanov.

Vernberg. (Izseljevanje.) Kakor povsod drugod se tudi pri nas trumoma seli ljudstvo v Ameriko in tudi drugam ter se je zadnja štiri leta izselilo kakih 30 do 35 oseb v Ameriko. Vzrok izseljevanja si je lahko tolmačiti. V prvi vrsti pač draginja, oče štirih ali petih otrok ne more toliko zaslužiti, da bi mogel svojo družino dostojno oskrbeti, pa pusti družino in gre iskat sreče čez veliko lužo v Ameriko; marsikateri jo najde, marsikateri se je pa tudi stokrat že kesal, da se je podal na to pot, ker ne more pomagati ne sebi in tudi ne svojcem v domovini. Dne 1. listopada t. l. se je podal nek tukajšnji kočar z ženo in otrokom vred v Ameriko, a niso ga pustili čez vodo, ker je baje žena nekaj bolna, in prišel je dne 8. t. m. zopet domov, pa tudi dva vojaščini podvržena moža sta se morala vrniti.

Kazaze. (Pogreb.) Če je lani pri nas žela smrt bolj med mladimi, posebno med malimi otroci, pa zato letos pobira bolj med starimi, med katerimi tudi najstarejšemu ni hotela prizanesti. Vzela nam je namreč dne 28. m. m. Uštarjevega očeta, najstarejšo osebo v našem kraju. Kako so bili rajni oče med vsemi farani priljubljeni, je posebno živo pokazal njih pogreb na prvo adventno nedeljo, pri katerem jih je ob milih glasovih zvonov izredno velika množica ljudi spremljevala od doma na pokopališče k večnemu počitku. Svoječas so bili rajni tudi cerkveni ključar. 13 let so bili vdovec, 50 let gospodar, 83 let pa romar v tej solzni dolini. Že dolgo časa so bolehal, a ves čas so bolezen potrpežljivo prenašali, dokler niso, previdni s sv. zakramenti, izdihili svoje duše. Blagor jim, ker v Gospodu so umrli! N. v m. p.!

Kazaze. (Razno.) Letina je bila letos pri nas srednja, zato ker so nekatere vrste poljskih pridelkov obrodile po navadi, nekatere nad navado, nekatere, zlasti rž in ajda, pa tudi pod navado. Da bi bila žetev prihodnje leto bolj obilna! — Za popravo naše cerkvene ure je cerkveno predstojništvo pobiralo prostovoljne darove po vaseh. Skoraj vsaka hiša je nekaj darovala. Celo delo je stalo 254 kron 20 vin. Darovalcem pa povrni Bog!

Breza pri Kazazah. (Znamenje časa.) Na Brezi je hiša, kjer se pravi pri Oštinu. Tam so imeli ladjo — »lovnico« za prevažanje ljudi čez Dravo, in to ladjo je nekdo odrešil — morebiti se mu je smilila, ker je bila vedno otvezena — in izročil jo je valovom Drave, in Drava jo je vzela s seboj na potovanje, da si ogleda svet, a jo je morala kmalu spet pustiti, ker že v Labudu so »lovnico« spet ulovili. In zdaj je morala spet nazaj, a ne več po mokrem kakor doli, ampak po suhem na vozu. Zakaj je neki ušla? Morda si je pa samo mislila: Zakaj bi jaz vselej vozila ljudi, naj pa za izpremembo tudi oni mene enkrat peljejo. A to je izključeno, ker je znala vselej na povelje ubo-

gati. Najbrž ji je pa to povelje dala sedaj zločinska roka, ali iz šale ali pa iz škodoželjnosti, in če tudi ne bi bila hotela, je morala ubogati silo Drave. Kdo, kdaj, kako, zakaj — pa nam je neznan. Oko postave pa naj nese luč v to temo. Sreča v nesreči je bila, da se ladji kljub njeni ogromni teži ni zgodila nobena nezgoda. Da bi se njene-mu lastniku kaj takega ne zgodilo več!

Vogrče. (Pogreb.) Žalosten sprevod se je dne 26. listopada dopoldne pomikal od Svojnčkove hiše proti cerkvenemu pokopališču, na čelu mu mrtvaški križ, za njim Marijina zastava z žalnim znakom, za to pa dekleta Marijine družbe v belih oblekah. Spremile so ljubljeno sestro, Svojnčkovo Tončko, na njeni zadnji poti. Mlada, v najlepših letih, šele 17 let stara, nas je zapustila, ugrabila nam jo je neizpros. jetika. Dolgo, a kako voljno je trpela, in kako lepo je umrla, kakor pač more umreti le zvesta Marijina hčerka, ne umrla, ampak le v sladkem snu zazibala se je tja v srečno večnost, okrepčana večkrat s sv. zakramenti. Med sv. mašo zadušnico so družbenice rajniki darovale skupno sv. obhajilo. Na grobu ji je zadonela tužna pesem v zadnji pozdrav, domači župnik pa se je spominjal njenih vrlin in tolažil žalujoče starše in sorodnike. Bilo je žalostno, a vendar lepo. Svetila Ti večna luč, blaga pokojnica!

Žabnice. (Zlata poroka.) V zadnjem »Miru« smo že brali, da je bila pri nas dne 26. novembra zlata poroka g. Janeza in Magdalene Ehrlich. Jaz naj pa danes povem, kako je bilo na ta dan za vse Žabnice vesel dan. Že na predvečer so bile v cerkvi litanije, pri katerih so bili že skoro vsi povabljeni gostje. Komaj pa se je napravila tema, so se zbrali cerkveni pevci v hiši slavljencev. Zapeli so nekaj prav ljubkih dnevu primernih pesmic. Vidno ganjen se jim je g. Ehrlich zahvalil za lepo podoknico in pohvalil dobro izvežbani cerkveni zbor. Med tem so pa prihajali žabniški ognjegasci z bakljami. Ko so obstali pred hišo, je stopil g. Scheriau v paradni obleki pred g. Ehrlich ter mu v imenu ognjegascev čestital k izredni časti in mu želel še mnogo let v korist vseh Žabniččanov. G. Ehrlich se jim je slovensko zahvalil za bakljado. Kako so živio-klici spremljali rakete, ki so frčale visoko v zrak in v raznih oblikah padale na zemljo. Drugi dan se je pričela cerkvena slovesnost ob 8. uri. Ljudi je bilo v cerkvi več kakor ob nedeljah; prišlo jih je namreč veliko tudi iz Ovčje vasi in Ukev. Ganljivo je bilo videti, ko so vsi svatje prejeli z zlatoporočencema sv. obhajilo. To je bilo prav spodbudno za nas Žabniččane. Nato so imeli milostni g. prelat dr. Martin Ehrlich, sin slavljencev, ganljiv nagovor do svojih staršev-zlatoporočencev; lahko rečemo, da ni ostalo pri tem nobeno oko suho. Iz govora smo tudi mi dobili nauk, da je le tam božji blagoslov in torej tudi časna sreča, kjer je krščansko življenje. Po sv. maši je bila slovesna zahvalna pesem. Z neko posebno natančnostjo so se postavili ta dan naši cerkveni pevci. Občudovali smo zlasti srebrnočist in tudi močen tenor. G. jubilan se je spomnil z velikim darom tudi žabniških revežev. Bog živi zlatoporočenca še mnogo let v veselje družini in korist Žabnic!

Iskrena prošnja.

Bliža se zopet zima, mraz. Naši našo »Narodno šolo« obiskujoči otroci, ki potrebujejo za zimski čas obuvala in tople obleke, pa so povečini otroci ubogih starišev. V korist našim ubogim otrokom nameravamo tudi letos napraviti, in sicer na kvaterno sredo dne 17. decembra t. l., v naši šoli običajno božično slavnost. Obračamo se tedaj tudi letos zaupljivo do preblagih src slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj milo proseči da bi nam prihiteli v ta namen na pomoč z darovi v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je do naše slavnosti le kratek čas in ker imajo čč. šolske sestre s prireditvijo darov za otroke zelo veliko posla, tedaj si usojamo dostaviti še ponižno prošnjo, da bi se nam blagovolili blagohotni darovi prav kmalo poslati. Za vso dobrotljivost se že v naprej zahvaljujemo in kličemo: Bog plačaj!

V Št. Rupertu pri Velikovecu, dne 18. novembra 1913.

Vodstvo »Narodne šole«.

Porotno sodišče.

V ponedeljek dne 1. t. m. se je pred porotniki v Celovcu zagovarjal v Ettendorf pristojni Adam Ofner, hlapec v Črnečah. Zavoljo pipe se je sprl s hlapcem Gašparjem Mongusom, ki je Offnerja nalahno sunil. Offner mu je vrnil kar tri močne udarce. S prvim udarcem je Mongusa tako močno ranil v levo oko, da bo težko okreval in da razločuje Mongus sedaj le svetlobo od teme. Offner je bil na podlagi pravoreka porotnikov obsojen na leto dni težke ječe s trdim ležiščem vsako četrta leta.

Umor in napeljevanje k umoru. Obtoženec je 35 let stari na Saško pristojni hlapec Pavel Stein. Že nad 70 let stari Anton Konitsch v Passeringu se je pred šestimi leti oženil z Rozo Konitschevo, ki je za 30 let mlajša, kakor on in je imela nedovoljeno razmerje s hlapcem Steinom, ki ni ostalo brez posledic. Stein pa ni hotel skrbeti za otroka, pač pa je nagovarjal Rozo, da naj se preseli k njemu. Roza tega ni marala. Ko je Roza na vigred obiskala Steina in zahtevala od njega denar, jo je nagovarjal, naj potisne svojemu možu iglo v glavo ali pa podloži pod blazino v postelj žafrana, da bo umrl in da zdravnik ne bo spoznal, kaj mu je bilo. Letos je Stein služil v Zenswegu pri Št. Vidu. Dne 20. julija je bil v gostilni, kamor mu je sledila Roza. Zahtevala je denar, in ker ga ni dobila, se je odstranila. Koničeva sta šla potem v drugo gostilno, v bližino svoje hiše. Stein je prišel tja in je sitnjari, da ga je odpravil gostilničar. Ob kakih poludvanajstih sta šla Koničeva domov. Roza se je vrnila takoj v gostilno, da je zamenjala dve kupici, ki jih je prej njen mož razbil. Med tem je Stein izzval iz hiše njenega moža in ga zabodel z nožem. Porotniki so glavno vprašanje glede umora in napeljevanja k umoru zanikali, potrdili so pa eventualno vprašanje glede uboja, vsled česar je bil obdolženec obsojen na štiri leta hude ječe, poostrene s temnico na dan 20. julija vsako leto in izgon iz dežele.

Steckenpferd-

lilijnomlečnato milo

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Djekše.

Gospodarski shod, ki se je tukaj vršil na prvo adventno nedeljo, je bil izvrstno obiskan. Nekateri so nejevoljni odšli, ker niso več dobili prostora, kjer bi lahko poslušali govor. Gospod Poljanec so pa tudi govorili tako zanimivo in poljudno, da je bilo veselje poslušati. Poslušalci so se posebno zanimali za nauk o svinjereji, o pašnikih in o novih plugih. Vsi smo srčno hvaležni gospodu župniku Poljancu in želimo, da še večkrat pridejo na solčne visoke Djekše.

Vogrče.

Dostojen, res, je bil ta občni zbor naše podružnice »Slovenskega šolskega društva«, ki smo ga imeli minulo nedeljo pri »Škofu«. In kako tudi ne? Saj smo ja imeli zopet čast pozdraviti v svoji šredi našega ljubljene poslanca gospoda Fr. Grafenauerja. Nepričakovano, a v naše veliko veselje se je v spremstvu č. gospoda Fr. Smodeja pripeljal opoldne iz Pliberka. Navdušeni govor urednika »Mira«, ki je neusmiljeno šibal naš gnili šolski zistem, je vnel srca vseh navzočih. Da je gospod poslanec, ki nam je podal nekako sliko državnozborskih razmer, poročal o uspehih našega boja za slovensko šolo in nas bodril k železni vztrajnosti, žel pritrjevanje, pač ni treba posebej omenjati. V kratkih besedah se je domači župnik spominjal prvoboritelja koroških Slovencev Andreja Einspielerja, ki se je prvi na Koroškem vnemal in javno potegoval za šolo s slovenskim učenim jezikom. Za društvenega blagajnika je bil na novo izvoljen naš Val. Kraševc. Kljub slabi letini, ki smo jo imeli letos, se je nabrala še precejšnja vsotica udnine. Da bi le bilo več takih shodov!

Društvena naznanila.

Guštanj. Slovensko izobraževalno društvo priredi na tretjo nedeljo v adventu (14. decembra) ob 3. uri popoldne v svojem društvenem prostoru pri Kleinlecherju shod s poučnimi govori.

Žvabek. Tukajšnje kmetsko društvo ima v nedeljo, dne 7. decembra 1913, popoldne po blagoslovu svoj občni zbor, in sicer pri Klemenu. Na sporedu je govor o kmetijskih odnošajih minulih sto let ter se potem zapisujejo naročniki drevesc za leto 1914. Pobirala se bo naročnina. Odbor.

Št. Jakob v Rožu. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 14. decembra, po blagoslovu v svoji dvorani v Narodnem domu gospodarsko zborovanje. Govoril bo nam že dobro znani gospod Krištof iz Ljubljane o prešičereji. Po govoru se vrši razgovor o gospodarskih stvareh in vsak lahko vpraša gospoda govornika za svet ali pojasnilo. Gospod Štikar bo sprejemal naročila na mlada drevesca. — Gospodarji in gospodinje, mladeniči, dekleta, pridite!

Pevsko društvo »Lisna« za Sv. Peter pri Vašinjah vabi na ustanovni shod, ki se vrši v nedeljo, dne 14. decembra t. l., v gostilni pri Kroni v Velikovcu. Prijatelji slovenskega petja, kakor sploh vsi zavedni Slovenci, udeležite se slavnosti v prav obilnem številu! — Odbor.

Izobraževalno društvo v Borovljah priredi dne 14. decembra v Delavskem domu v Podljubelju »Miklavžev večer«. Spored: igra »Dva gluha«, prihod Miklavža. Miklavževa darila se oddajo v Delavskem domu pred igro. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Odbor.

Dobrlavas. Kat. slov. izobraževalno društvo priredi dne 8. decembra po blagoslovu v Narodnem domu mesečno zborovanje. Spored: Govor in igra »Kmet Herod«; govornik pride iz Celovca. — Odbor.

Pliberško izobraževalno društvo hoče jemati slovo — od jubilejnega leta. Na praznik Marije Brezmadežne dne 8. decembra pristopijo člani in članice po tihi sv. maši skupno k sv. obhajilu. Popoldne po blagoslovu pa gredo gledat v »Narodni dom« preganjanje in trpljenje prvih kristjanov, ki se bo predstavljalo v krasnih skioptičnih slikah. Ne samo člani, ampak vse prijatelje društva vabi k obilni udeležbi — odbor.

Cerkvene vesti.

»Conformitas.« Po novi cerkveni odredbi niso več predpisane molitve po sveti maši, pri kateri se deli blagoslov z Najsvetejšim.

Sklepna Konstantinova slavnost se bo praznovala v stolni cerkvi v Celovcu s sporedom: V soboto, dne 6. decembra ob 7. uri zvečer litanije in blagoslov, potem pridiga. V nedeljo, dne 7. decembra, ob 6. uri zvečer litanije in blagoslov, potem pridiga prevz. kneza in škofa. V ponedeljek, dne 8. decembra ob 5. uri zjutraj sveta maša in skupno sveto obhajilo za dekliško Marijino družbo. Ob polšestih sveta maša, ob polsedmih sveta maša in skupno sveto obhajilo za Marijino družbo gospodov in gospa ter za druga katoliška društva. Ob 7., 8. in 9. uri sveta maša. Ob poldesetih slavnostna pridiga, nato pontifikalna sveta maša z zahvalno pesmijo.

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Strupi.

Strupi prihajajo po strupenih rastlinah v mleko in so posebno otrokom škodljivi. Tak strup pride v mleko po krmiljenju zlatice (vranjica), ki v velikih množinah raste po naših travnikih. Cvete rumeno, ima dolgo, trdo steblo, ki ima grenkobo v sebi. Pred strupi obvarujemo mleko, ako pred krmiljenjem odberemo tiste rastline, ki proizvajajo strup.

Ako se ob koncu sestave mleka ozremo malo nazaj, izprevidimo, da ima mleko vse snovi v sebi, kar jih potrebujemo za človeški in živalski življenjski obstoj. Nobena druga

hrana ni tako popolna kot je mleko in je vrhutega tudi najcenejša. Z drugimi tekočinami je glede redilne vrednosti niti oddaleč ne moremo primerjati.

Skrb pridne gospodinje bodi v bodoče, da naj mleko uporabljaja v gospodinjstvu, kjer je le mogoče. Namestu čaja se mora piti mleko. Mleko je za gospodinjo tudi zato najcenejše, ker se doma prideluje in ga ni treba kupovati. Na ta način bomo tudi draginjo preganjali.

Na pridelovanje večjih množin mleka bodo gospodinje le tedaj delovale, kadar bodo vrednosti istega bolj poznale. Vrednost mleka bode gospodinja pripoznala šele tedaj, kadar ji bode dana prilika, da se v tem oziru kje bolj izobrazijo.

Napake mleka.

Velike skrbi delajo marsikateri gospodinji razne napake mleka. Vsled pomanjkanja znanja v mlekarstvu zaide gospodinja celo v verovanje vraž. Posebno v slučajih, kadar ne zna poiskati vzroka, ki ji povzroča napake v mleku. Navadno ni težko najti razloga, zakaj se mleko pokvari. Večkrat so pa tudi slučajji, da ima celo večšak dosti opraviti, predno se prepriča, kaj je vzrok napakam.

Razne napake mleka lahko povzročijo naši gospodinji občutno škodo, posebno v krajih, kjer se sveže mleko ne prodaja. Ako mleko ni popolnoma zdravo, tudi ni mogoče izdelati okusnih in zdravih izdelkov. Navadno se že itak popolnoma zdravo mleko v kratkem času pokvari, tem bolj pokvarjeni bodo pa izdelki iz mleka, ki že iz vmena ni prišlo popolnoma zdravo. Izdelki iz pokvarjenega mleka so nezdravi in škodljivi.

Ako ima mleko zopern okus, se ta tudi prenese na smetano, oziroma maslo. Tudi sir ne more biti okusen in zdrav iz mleka, ki je pokvarjeno.

V takih slučajih imamo opraviti z mlekom, ki je pokvarjeno pridobljeno že iz vmena, ali pa so različne okoliščine takoj po molži škodljivo na mleko uplivale. Takšne škodljive prikazni na mleku imenujemo napake mleka ali mlečne bolezni. Te mlečne bolezni izvirajo od škodljivosti krme ali od nosečnosti krav. V največ slučajih pripisujemo bolezen mleka škodljivim bakterijam ali glivicam, ki jih vidimo edino le pod drobnogledom, kjer so večkrat povečane. Razvoj glivic pospešuje posebno nesnaga vmena ki pada med molžo v mleko, nesnaga posode, rok ali obleke pri molži. Prav lahko pokvari mleko tudi slab zrak in vlažnost hleva, ako se mleko ne odstrani dosti hitro po molži iz hleva. Vse te okoliščine pospešujejo razvoj glivic, katere povzročajo največ napak in bolezni v mleku. Ako je povzročala nesnaga bolezen, ozdravimo mleko z največjo snago, ki ovira razvoj teh škodljivcev.

Napake, ki se pogosto dogajajo, so:

1. Prehitro skisanje mleka.

Mleko se skiše, akoravno je popolnoma zdravo. Ako bi se ne skisalo pri potrebnih pogojih, ni zdravo. Zdravo mleko se torej mora skisati, in to ni nobena napaka. Napaka mleka pa je, ako se mleko prehitro skiše, in teh slučajev imamo v gospodinjstvu največ.

Pri naravnem zagoščenju mleka v gotovem času povzročijo skisanje mlečno kisle glivice, katere mlečni sladkor izpremene v mlečno kislino, ki zgosti sirnino. V prejšnjih časih je bilo mnenje, da naravno zgoščenje mleka povzroča ena sama vrsta glivic. V novejšem času se je po raznih preizkušnjah dognalo, da to mnenje ni popolnoma zanesljivo. Preizkušnje so pokazale, da povzroči skisanje mleka več vrst glivic po gotovih pogojih. Potrebne glivice za skisanje se nahajajo v vsakem mleku v gotovi množini, katere se silno hitro množijo pri gorkoti 32 do 40 stopinj C. Pri gorkoti od 45 stopinj C. naprej se imenovane vrste glivic ne morejo več razvijati. Vemo pa, da se mleko zgosti tudi od 45 do 50 stopinj C., seveda le tedaj, ako so se glivice poprej nekoliko razvile. V tem slučaju se od 45 do 52 stopinj C. razvijajo neke druge vrste bakterije, katere imajo tudi možnost mleko skisati ali zgostiti, ampak navadno le tedaj, ako so bakterije, ki se razvijajo od 32 do 40 stopinj C., pripravile podlago naslednjim bakterijam. Drugače bi se mleko ne moglo zgostiti.

Razen mlečne kisline se s pomočjo nekaterih drugih glivic v gotovih slučajih razvija lahko tudi maslena kislina, iz katere se izločuje sirišču podobna snov, ki zgoščuje mleko.

Sedaj nam je torej jasno, zakaj se mleko še zgosti, četudi mlečnokisle glivice niso imele časa se dosti razviti in povzročiti skisanje. Pri tem se sirnina zgosti in maščoba lahko ostane v mleku, kar naši gospodinji navadno ni všeč, ker nima toliko dohodkov, kakor bi jih lahko imela.

Prehitro skisanje prav lahko odpravimo s pravilnim ravnanjem, to je s hlajenjem mleka, snago posode, prostorov (z apnom beliti) molže in dobrim cejenjem v gorkih poletnih dnevih. Ta sredstva navadno pomagajo, zato naj si jih vsaka gospodinja zapomni in po potrebi uporabljaja.

Književnost.

Italijanščina za Slovence (128 strani, cena 1 K 20 vin.), ki jo je sestavil na podlagi dolgoletne skušnje Ferdo plem. Kleinmayr, mestni učitelj v Trstu. Pisatelj je rojen in je preživel večino svojega življenja v krajih s pretežno italijansko večino prebivalstva, ter se kakor učitelj že petnajst let ukvarja s poukom italijanskega jezika. To nam je porok, da bo zgoraj omenjena knjiga dobro uspel poizkus, na čim bolj možno praktičen način seznaniti Slovence s posebnostmi italijanskega jezika. Knjiga je tedaj pisana za praktično rabo, in njena ročna oblika podpira dobro ta namen. Obsega slovnico, razgovore in bogat besedni zaklad obenem, ter tako vsaj pričetniku in samouku nadomestuje troje knjig, to je tudi slovar. Knjigo je založila knjigarna J. Gorenjec & Comp., Trst, ulica Caserma št. 17.

Thymol-mazilo s sidrom

Pri manjših, odprtih ranah in opeklinah
Škatlja K - 80.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.
Steklenica K - 80, 140 in 200.

Železna albuminat tinktura s sidrom

pri pomanjkanju krvi in bledici. Stekl. K 140.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“
Praga I, Elizabetina cesta 5.

Redko odlikovanje. Kot edina tvrdka poljedelske branže so delavnice „Titania“ v Pernau-Velsu na letošnjem jesenskem semnju v Gradcu dobile dve najbolj visoki odliki: srebrno državno kolajno in srebrno kolajno c. kr. štajerskega poljedelskega društva. Zadnja odlika je toliko važnejša, ker je bila pri praktičnih poskusih brzoraričnikov za živinsko krmo znamka Titania edina, katera je dobila to visoko odlikovanje, medtem, ko je ostala udeležena konkurenca čisto brez odlike, si torej niti manjvredne odlike, kakor izpostavne kolajne ali diplome, ni mogla priboriti.

Važno za ljubitelje čaja. V interesu vsakega ljubitelja skodelice okusnega čaja je, poizkusiti s svetovnoslavno čajev znamko „U. K. Teas“ od United Kingdom Tea Company, London, kraljevih angleških dvornih dobaviteljev, dobaviteljev valeskega princa, nešteti evropskih kapacitet, zavodov in hotelov na tisoče. Z direktnim nakupovanjem v Indiji in na Kitajskem more United Kingdom Tea Company prodajati izbrano fine čaje. Električne naprave te hiše v Londonu so največje te vrste v Evropi. Melanje se sestavljajo z največjim strokovnim znanjem in največjo razumnostjo in odgovarjajo željam izbirnežev z ozirom na okus in vonj. Kot specialiteto oferira United Kingdom Tea Company svojo pri angleškem dvoru Birmingham in Windsor kakor pri najvišji aristokraciji že leta uvedeno zmes „Kingdom Melange“. Glavni zastopnik za Avstro-Ogrsko — v Celovcu Henrik Plahna, Jos. Kosteinschek, Franc Appe, Antonitsch & Karlbauer, Tomaž Scheliesnig; v Borovljah pri Jožefu Renko — je na željo pripravljen, poslati gratis in franko blago na poskušnjo.

Pletilni stroj (Wederman), še malo rabljen, dobro ohranjen, je naprodaj po znižani ceni. Franc Kapus, mežnar, Bilčovs, p. Bistrica v Rožu.

Črno sladko dalmatinsko krvno vino, posebno priporočljivo za bolnike in bolehe ljudi, ima naprodaj gostilničar **Jakób, Žrelski drevored** pri Celovcu.

Dober zimski zaslužek za vsakogar. Pojasnila proti pošiljati K 120 v znamkah, kateri znesek se vrne pri sprejemu dela. — „Rentabel 33“, poštroležeče, Trst.

Strašno veliko prahu, smeti, kalí za bolezní pri-
haja vsak dan v usta, goltanec in grlo, in ni čuda,
če začne dražiti h kašlju, če se pojavi hripavost,
grlobol, zasliženje in kraspanje v grlu. Zato je treba,
usta, goltanec in grlo pogostoma izpirati s Feller-
jevím zeliščním esenc-fluïdóm z zn. „Elza-fluïd“, ki
lušči sliz, čisti, desinficira, s čimer se resnih bolezní
obvarujemo. 12 stekleníc tega zdravniško priporoče-
nega domačega zdravila pošilja franko za 5 kron
lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 67, Hrvatsko,
in se obenem lahko naroče tudi Fellerjeve odvajajoče
rabarbara-kroglice z zn. „Elza-kroglice“, 6 škatlic za
4 krone franko.

Kmetijsko posestvo, ki obsega čez 7 oralov zem-
ljišča, z dobro ohranjenimi hišnimi in gospodarskimi
poslopji, dobičkanosnim sadnim vrtom, je z gospo-
darskimi potrebščinami vred po vredni ceni **naprodaj**.
Naslov: **Rupert Fallet** v Kazezah (Harbach) št. 11 pri
Celovcu.

Glavna zaloga v Celovcu: Henrik Plahna,
Jos. Kosteinscheg, Franc Appe, Antonitsch &
Karlbauer, Tom. Scholiesnig; v Borovljah:
Josip Renko.

Posestvo obsega 12½ oralá, od tega
3½ oralá ravnega polja v
celoti pred hišo vidno, sadni vrt, drva za
hišo dovolj iz gozda, planinska in srenjska
paša, vodna pravica, 3 glave živine, gospo-
darske potrebšćine in žetev je zaradi odpo-
tovanja do srede decembra po dogovoru
prav po ceni proti gotovini **na prodaj**. —
Steinhauer, posestnik, pošta Ledence, Ko-
roško.

Albin Novak
Sinčaves, Koroško.

Tovarniška zaloga in raz-
pošiljanje cerkvenih po-
trebšćin, kakor: **Aparat-
olje za večno luč**, a la
Guilon **stenje, steklo, ka-
dilo, oglje** za kadilnice itd.

Za abstinente:
raznovrstne sadne soke.
Cene solidne,
postrežba točna!

**Revmatizem, protin,
neuralgije, ozebline**

povzročajo neznosne bole-
ćine. Uporabite
najuspešnejši pripomoček

od zdravniških
avtoritet
priporočeni

CONTRHEUMAN

Pomirjuje in lajša bolećine, iz-
sesava oteklíne v členih, pospe-
šuje njihovo gibljivost, odstra-
njuje neprijetno boleće srbenje
ozeblin in preseneća z učinko-
vanjem pri utiranju, masaži in
obkladkih. 1 tuba 1 krono.

Izdelovanje in glavna zaloga
LEKARNA B. FRAGNER-ja,
c. in kr. dvorni dobavitelj, Praga III-203

Protí predplaćilu:
K 1.50, pošilja se 1 tuba
" 5.—, " " 5 tub
" 9.—, " " 10 "

franko.
Pozor na ime izdelka in izdelovatelja.
Zaloge v lekarnah.

Loterijske številke.

Gradec, 26. novembra: 39 16 84 51 28
Brno, 26. novembra: 30 76 26 77 40
Linc, 29. novembra: 59 46 11 8 36

Tržne cene v Celovcu

27. novembra 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	21	50	—	—	13	54
Rž	19	—	20	50	11	40
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	21	26	22	—	10	63
Oves	15	20	16	50	5	46
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	38	9	24	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leća	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeća	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	4	89	—	—	2	20
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	9	—	10	50	—	—
" kisló	7	50	9	20	—	—
Sláma	5	50	7	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	6	—	8	—	—	—
Repa, ena vreća	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	40	—	—
Sur. maslo (putar), 1 "	2	60	4	—	—	—
Slanina (špoh), pov. 1 "	2	10	2	30	—	—
" sur. 1 "	1	90	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 "	2	—	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	20	—	27	—	—
Pišćeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m²	3	—	3	50	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	70	3	20	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	460	—	180	—	2	2	
" za vožnjo	500	540	—	—	12	6	
Junci	330	350	—	—	6	4	
Krave	250	560	70	74	42	28	
Telice	300	—	—	—	1	1	
Svinje, pitane	—	—	—	150	160	35	35
Praseta, plemena	18	56	—	—	220	180	
Ovce	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

35-40 metrov ostankov K 13 50

Vsled balkanske vojske se velika množina zajamčeno
pristnobarvne, pralna, brezhibne tkanine po zelo zni-
žani ceni proda, in sicer: Kanafas, moćni oksfordi, flaneli
in cefiri za srajce, barhenti za biuza in obleko za
otroke, modraiški, šifoni, bela tkan na za perilo in za
balo, kriseti, brisalke itd. — Ostanki so dolgi 3-18 me-
trov. — Razpošilja se po povzetju.

Tkalnica Austria
Gießhübel pri Novem Mestu na Metuji.
(Pri naroćilih dveh zavojev se pošlje franko.)
Naroćite, in zadovoljni boste!

Presenetljiv je učinek pripravka
THYMOMEL SCILLAE,
sredstvo, ki omehćuje,
lušči sliz, zdravi lahki
in oslovski kašelj, va-
ruje pred vsakim obo-
lenjem dihalnih organov
olajšuje pri naduhi in
ugodno učinkuje pri
otrocih in odraslih. Od
zdravniških avtoritet
mnogokrat izkušen in
priporoćen.

Steklenica 2 K 20 vin.
Po pošti proti predplaćilu 2 K
90 v 1 ste lenica, 7 K 3 ste-
klenice, 20 K 10 steklenic, po-
šilja se franko. Ne dajte si
usiliti potvorov!

Izdelovanje in glavna zaloga v
lekarni B. FRAGNER-ja
c. kr. dvorni dobavitelj,
PRAGA III.—203.

Pozor na ime izdelka!
Pozor na varstveno znamko!

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikováška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica hotela **Trabe-
singer** se vljudno priporoća vsem ve-
lećenjenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenoćujejo ali za
već časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišće
polog senćnatega vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu **Trabesinger** dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
ćasu pričakuje na kolodvoru gostov do-
maći omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoća voditeljica hotela
Alojzija Leon.

Knjigoveznica Družbe sv. Mohorja v Celovcu

Delo trpežno in okusno.

Vetrinjsko obmestje (Viktringerring) 26

Cene zmerne.

opremljena z najnovjšimi stroji z elektrićnim nagonom

se priporoća za vsa v stroko spadajoća dela od preproste do najfinešće izpeljave.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Hišica blizu letovišča

s tremi lepimi sobami, kuhinjo, shrambo in kletjo, z gospodarskim poslopjem, kuhinjskim in sadnim vrtom ter zemljišči se da takoj v najem. Pripravno tudi za penzionista kateregakoli stanu. — Več pove župni urad Javorje, p. Črna, Koroško.

Kako se
pljučne bolezni, dušljivi kašelj in naduho popolnoma izleči, razodenem vsakomur zastoj. Pošljite frankiran ovitek z naslovom za odgovor na gospo Kryzek, Vršovice pri Pragi (Češko).

Bolečine lajšajoča, hladeča

neobhodno potrebna obveza pri ranjenju.

Slavno 40 let tisočkrat preizkušeno in potrjeno anti-sepsko

Praško domače mazilo

varuje pred onečiščenjem, vnetjem ran, lajša bolečine, pospešuje celjenje in je s svojim mnogostranskim učinkom tudi kot omeščujoče mazilo, ki vleče, v vsaki hiši nezogibno.

1 škatljica 70 v., po pošti proti predplačilu se za K 3-16 pošljejo 4 škatljice, za K 7-— 10 škatljic franko na vse pošte Avstro-Ogrske.

Glavna zaloga **B. FRÄGNER**, c. k. dvorni dobavitelj, lekarna „pri črnem orlu“

v Pragi III.-203, vogel Nerudove ul. Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

POZOR!
Vsi deli zavoja so opremljeni z varstveno znamko

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Ria-Balsam“ ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oči, bradavic, trde kože v treh dneh. Cena lončku z jamčujoč m pismom 1 K. Komeny, Kaschau (Kassa), L., poštini predal (12 829) Ogrsko.

Mehlhoferjev naslednik
Emerih Waidbacher Celovec,
Burggasse 12

se priporoča prečastiti duhovščini za izdelovanje vseh cerkvenih reči in posod, kot kelihov, monštranc, lestencev itd. Stare reči se z jamstvom nanovo pozlatijo in posrebrijo. — Na željo ceniki na vpogled.

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in tudi v bogati opremi, dobro blago in poceni. Plašči za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in stole zelo ceno.

Šmizete v različnih oblikah od 1 K naprej. — Komplet z ovratnim trakom od K 2-— do K 2-80, kakršen je izdelek.

Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3-80, K 4-—, K 4-80.

Rožaste svetilke za večno luč za patentovani steni.

Prosimo, da poskusite, in prepričani smo, da boste stalen odjemalec oddelka za paramente, knjigarne in trgovine Jožefovega društva v Celovcu.

Slovenski molitveniki, cerkvene muzikacije, tudi Hladnikova.

Vse blago iz prekuhané, kisline praste in neobtožene svile z barvanimi nitmi.

BARHENTI
FLANELI
ZEFIRI
PIKETI
KANAFASI
KEPRI

Raznovrstne tkalne izdelke razpošilja zanesljivo
M. Jirsová,

PLATNA
DAMASTI
REDKO PLAT
OBRISAČE
ŽEPNI ROBCI
POST.PERILO

imejteljica ročne tkalnice v Novem Hrádku nad Metuji št. 210, Češko.

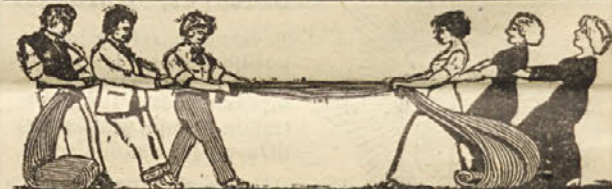
40 m ostankov za K 20-— franko; neugajajoče se vrne!
Vzorci franko.

Najsolidnejši dobavni vir.

40 metrov dobrih ostankov za obleko K 18-—
40 " izvrstnih zimskih ostankov " 20-—
30 " modn. ostankov za obleko " 18-—
6 komadov prav velikih rjuh . . . " 10-—
100 " prima žepnih robcev . . . " 13-—
1 tucat dobrih brisalk " 2-90
1 " prav težkih brisalk " 4-80
10 komadov toplih zimskih prtov . . . " 5-—

Adolf Zucker v Piznu št. 508 (Češko).

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče vzajem vsak čas nazaj. Vzorci se ne pošiljajo. Najboljši založnik za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Najboljše in najmodernejše sukno za moške in volineno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.
Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine pristo.

Alfa

Pozornost

vzbuja povsod novi

Alfa brzoparilnik

s patentovano kurjavo, patentovano varnostno zaklopko in gumijevo cevjo za segrevanje vode in kuhanje žganja. Popolnoma iz kovanega železa! Večletna trežnost! Obsirni ceniki pošiljajo se vsakemu brezplačno!

Delniška družba Alfa Separator,
Dunaj, XII./3.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondl okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni odpovedi po **5 %** proti 60 dnevni odpovedi po **5 1/2 %**